

De supinis Latinae linguae.

P. II.*)

Caput VIII.

De iis, quae supinorum loco ponuntur.

Supino in tum exeunti quum sit hoc proprium; quod cum verbo, cui junctum sit, quasi coalescat, consentaneum est, in iis sententiis, in quibus non esset, quod alterum alteri arte adstringeretur, alias dicendi formas fuisse adhibitas. Eaedem praeferebantur, quum supina aut orationis generi non conveniebant aut a scriptoribus rarius ponebantur, cf. cap. IV. — Et illarum quidem duo genera sunt, nam consilium actionis post verba movendi aut objective, ut dicitur, significatur, primum per infinitivos praes. act., deinde per gerundia vel gerundiva, tum per substantiva, quae vocantur abstracta, aut subjective per participia fut. act. (praes. act.), rarius per substantiva appellativa, saepissime per enunciationes a conjunctione *ut* suspensas aut pronomini relativo subjectas. —

I.

De iis, quae consilium objective denotant.

1. De infinitivo.

§. 39. Quum ceterae, quae hoc loco (I.) commemorandae sunt, constructiones ad supinorum naturam propius accedunt quam alterae (II.), tum infinitivi ratio iis simillima videtur cf. §. 4. Raro quidem ille positus est. Etenim, si ab infini-

*) Partem I. programmati hujus gymnasii superiore anno additam nunc unum sequitur caput octavum, quippe quod scribenti ita acceverit, ut reliqua una promere non liceat. Haec proximo quidem anno edendi occasionem fore aliqua spes mihi facta est.

tivis, qui verbis properandi, festinandi aliisque similibus addebantur, discesseris, illud dicendi genus non invenies nisi paucissimis locis Varronis, singulis Caelii et Pisonis. Ceteri qui oratione soluta hoc modo locuti sunt, multo post fuerunt, sed ne ii quidem crebro, semel Valerius Maximus et quod sciam Justinus, aliquoties Gellius, Appulejus, Hyginus, crebrius Tertullianus. Neque poetae hunc infinitivum saepe posuerunt, ut esset apud antiquiores certe supini usus superior. — Crebrius quam ceteri infinitivi invenitur visere, quod verbum supina formandi facultate, ut videtur¹¹⁴⁾ destitutum cum verbis eundi, veniendi, progrediendi in hoc genere collocatum est: Plauti Bacch. IV. 8. 59., Poen. V. 4. 2., Rud. I. 2. 6., Cas. V. 1. 2., Terent. Phorm. 1. 2. 52., Hec. I. 2. 114., S. Turpil. N. tumulti. Ribb. 154. Horat. Od. I. 2. 8., Ovid. Am. II. 2. 22.; nec pedestris orationis scriptores illum infinitivum spreverunt: L. Piso ap. Gell. VII. (VI.) 9. 5.: Idem — dicitur ad collegam venisse visere aegrotum. Varro R. R. II. 1. 1.: quum Petam fessum visere venissemus (var. scr.). Similiter Gell. XVI. 3. 2. et XVI. 19. 5. (proficiscitur — visere). — Caelius ap. Charis. II. p. 183. Krause fr. 191.: celocem mittit visere locum. — Appul. Met. VI. 115. p. 397.: quum maritum intervisere venisti. — Alia ejusmodi verba continentur his locis: Ennii Sota. 1. Vahl. 164. (Varro L. L. V. 62. M.): Ibant malaci viere Veneriam corollam. — Claud. Rutil. de reditu suo I. 210.: missus — discere jura.

§. 40. In aliis non erat, quod formandi difficultate moti ad illud dicendi genus converterentur. Ex quibus primum afferendi sunt ii loci, in quibus infinitivi positi sunt, quorum loco, quae substitui possent, supina reperi

a) apud ipsos scriptores, qui infinitivorum constructionem adhibuerunt: Plauti Trin. IV. 3. 8.: *recurre petere*, cf. Bacch. IV. 3. 18. Cure. I. 3. 51. — Pl. Bacch. II. 3. 120.: *ibat aurum arcessere* cf. Asin. V. 2. 60. — Pl. Cist. II. 1. 26.: *abi quaerere*, cf. Rud. I. 4. 4.

β) apud alios saltem: Pl. Cas. III. 5. 48.: *missa sum ludere* Ter. Eun. III. 3. 22.: *misit porro orare*, Hec. III. 2. 10. *introiit videre*, Lucr. III. 895.: *nec dulces occurrunt oscula nati praeripere*; Propert. I. 1. 12.: *ibat — videre*; id. I. 21. (20.) 23.: *proccesserat — quaerere — aquam*; Martial. IV. 78. 5.: *non oculos sed ventrem pascere veni*. Tertull. Apol. 39.: *provocatur canere* cf. Oehler I. p. 266.: *prosiluit inquirere* etc. —

Pro frequenti illo supino *lavatum* in Inscr. Orell. 4803. est; tu qui legis *vade* in Apollinis *lavari*. Activum olim scrib., p̄obante Orellio, Lucr. V. 949.: quibus exhibant — lavere; sed Lachmannus edidit: quibus e scibant — lavere¹¹⁵⁾. Huic loco duos alios addo, de quorum scriptura est dubitandum: Liv. 42., 25., 8., ubi Drakenb. cod. secutus edidit: legati *venirent speculari* dicta. Sed recte opinor Kreyssigius scripsit *speculatum*, quod Weissenbornius quamquam recepit, tamen librorum scripturam locis aliquot, in quibus sit infinitivus insolenter positus, videtur tueri. At illorum ratio aliquo modo diversa est, nec Livii aetate quisquam in oratione pedestri ipsa eundi et veniendi verba¹¹⁶⁾ cum infinitivo conjunxit.

114) cf. tamen supra adn. 34.

115) Nec aliud ejus verbi exemplum in promptu est quam Ennianum trag. Vahl. 228. N. sanguis: *pergunt lavere* sanguen sanguine. sed de pergendi v. separatim dicam.

116) de v. pergendi et aliis ej. cf. §. 42.

Alter locus est Appul. Flor. 3. 16.: si *ite* eum hodie *probare*, de qua scriptura v. Oudendorp. —

§. 41. *γ*) Jam dicam de *infinitivis*, quae sunt eorum verborum, quorum *supina*, quum possent declinari, equidem *non invenerim*: Pl. Most. I. 1. 64.: *ire* — *volo* — *parare*; Ter. Hec. V. 4. 2. Ruhnkenius scribi voluit: *Ne me* — *conicias* — *gaudio hoc falso frui*, comparans cum *introiit videre*. Sed nunc scribitur Bentlejo auctore *nunc pellicias* — *frui*, de quo infin. cf. Haasium ad Reisig. adn. 485. — Ennii Ann. v. 337. ed. Vahlen, Prisc. I. p. 37. Kr.: *duxit dilectos bellum tolerare*. Lucr. IV. 472.: hunc igitur contra *mittam contendere* cursum, quod Gronovius observ. III. 19. p. 456. ed. Platner. confert cum Terentiano *oratum mittere*. — Hor. Od. III. 21. 8.: *descende* — *promere* — *vina* (sup. depromptum cf. §. 18., num descendere cum supino sit junctum, nescio). Verg. Aen. I. 527.: Non nos aut ferro Libycos *populare* Penatis *Venimus* (supinum hujus verbi incertum est, cf. §. 16.). Ovid. Met. V. 660.: *misit* — *agitare*. Statii Silv. IV. 416.: *ibis frenare* cohortes. Propert. V. (IV.) I. 71.: quo *ruis* — *dicere sacra* — ? id. IV. (III.) I. 4.: *ingredior* — *Itala per Grajos orgia ferre* choros (neutrum verbum cum supino copulatum inveni). Id. I. 6. 33.: seu pontum *carpere* remis *Ibis*¹¹⁷⁾, quocum confero Appul. Met. IV. 64. p. 240.: dum *accedo decerpere*; (accedendi v. dubito sitne usquam cum supino connexum) Reliqui loci solutae orationis sunt: Varro R. R. II. 10. 1.: in quibus *stabulari* solent equas abigere (Schneider), Val. Max. V. I. Ext. 1.: quis autem illam *osculari* non *curreret*? Justin. 18. 7. med.: quo decimas Herculi *ferre missus fuerat*. Hygini fab. 27.: eum patris injuriam *exsequi venisse*. Id. 88.: ad flumen *exit* sanguinem *abluere*. Apud Tertullianum reperiuntur: *invitare venit*, *discessit percutere*, *processit annuntiare*, al. cf. Oehler. ad Ap. 39. et in Indice v. *infinitivus finalis*. Apud Arnobium denique pro eo quod legitur: *facit sumere habitum puriorem*, Behotius habet: *vadit sumere* h. (V. 25.)

§. 42. Separatim tractanda sunt aliquot verba cum supino aut nusquam aut perraro cf. §. 30., cum infinitivo saepissime conjuncta¹¹⁸⁾. Pergendi v. et infinitivus verbi eundi¹¹⁹⁾ et alii infinitivi comitantur¹²⁰⁾.

Pauculos locos addam iis, quos Hudemannus in thes. Klotzii posuit v. *pergere*: p. *trucidare* Tac. Hist. I. 40., *videre* Gell. XII. 5 in., *carpere* Ov. Rem. Am. 214., *sternere* Halieut. 53., ac vetustissima Lucilii inc. 148. Fulg. p. 393. ed. Gerl.: *pergit*

117) Supino locus non erat: Prop. I. 17. (16.) 11—12. et III. 18. (II. 25.) 2. cf. Hor. Od. I. 23. 10. Appul. Met. IV. 64. p. 240. v. Ruddim. II. p. 230. fin.

118) Nunc quidem non omnes loci eorum librorum, quos in exordio commentationis hujus indicavi, in promptu sunt. Ciceronianos et Livianos collegit G. Hildebrand. in commentatione, quae hoc denique anno in manus meas incidit: Ueber einige Abweichungen im Sprachgebrauche des Cicero, Cäsar und Livius und über den Gebrauch des Infinitivs, der Supina u. s. w. Dortmund. 1854. p. 17—20.

119) cf. Fabrum ad Liv. 21., 22., 9., Muetzell. ad Curt. p. 96 et 97. Drakenb. ad Liv. 21., 30., I. iis, quae sunt in thes. Klotz. addo Ter. Phorm. V. 6. 7., Hor. Od. II. 18. 16.: novaeque pergunt *interire* lunae. Proxime accedunt: p. *navigare* Liv. 36. 42. 4. p. *sequi*, 9. 45. 16. — Similiter *propere* sequi Caes. civ. III. 36, venire ib. 33., pervenire Gall. II. 11. Cum hoc dicendi genere confero Plauti Rud. 3. 6. 9: eum ad me *profectus ire*. Nec tamen certa est scr. Douza *p—us ires*.

120) cf. F. L. Lentz de verbis Latinae linguae auxiliaribus P. II. p. 13. Königsberg 1852.

capulare cadaver et Ennii jam supra indicatum: *pergunt lavere*. Apud Lucretium semper id est, quod continuo aggredi, cf. I. 931. IV. 7. et 326. etc.

Sequitur properandi verbum, cf. Forcellini thes. et Dietsch. ad Sall. Cat. 7. 6. Addo Ter. Andr. IV. 4. 20: p. tollere cf. Plauti Men. V. 2. 2, Caecil. Stat. 46. N. 127. 19; Lucr. V. 298, Verg. Aen. I. 745, Ov. Fasti I. 507. VI. 755. Rem. Am. 115 et 245, Met. VII. 250 XI. 486 sq. — Bell. Alex. 20. Val. Max. 4. 4. 19. Senec. Ep. 77. 3 Taciti Ann. I. 51. Curt. V. 5 et 10; IX. 9. (ire X. 2.) —

Festinandi v. cum infinitivo conjungi cum alii ostenderunt tum Lentzius I. c. et Hildebrand. I. c. p. 17. Addo Ovid. Fasti V. 546; Valer. Max. V. 9. 1. Curt. VI. 6, VI. 11. fin. Tac. Ann. II. 77. cf. Walther ad Tac. de Or. 3., Vell. II. 59, Suet. Gramm. 23, Macr. Sat. I. 9. 17, Dictys II. 38; IV. 18; V. 11. —

De maturandi v., quod cum supino connexum non inveni v. Hudemann. in Klotzii thes., Dietsch ad Sall. Cat. 18. 8, Corte ad Cic. ad Fam. p. 521, Lentz I. c. Hildebrand. I. c. p. 17.

2. De gerundio et gerundivo.

§. 43. De infinitivis hactenus. Ab iis et supinis gerundia et gerundiva differunt ea re, quod movendi verbis copulari non solent, nisi aut praepositionum ad, rarius super et propter aut substantivorum causa et gratia adminiculo. Ceterum utrisque sunt similia. Cum alteris comparat Priscian. VIII. 9. §. 47. Kr. „et in *um* quidem eandem significationem fere habet, quam in *dum* desinens cum praepositione *ad*. Quid est enim *venatum* nisi *ad venandum*?¹²¹)

At est aliquod discrimen; neque enim, cum id, de quo quaeritur, statim effici significatur, gerundium est aptum, nec supinum, cum solum consilium nulla perficiendi significatione exprimitur. Sic nemo opinor pro *ambulatam ire* posuit *ad ambulandum ire*¹²²), nec pro iis, quae sunt Caes. B. Gall. V. 47: *quod eo tolerandae hiemis causa devexerat*, supini structura poterat usurpari.

Illud igitur dicendi genus, si a Phaedro similibusque discesseris, a sermone poetico paene alienum videtur fuisse; evitarunt enim, quantum memini, scenici praeter Ennium cujus v. (in trag. ap. Cic. Tusc. III. 13. 28, Vahlen p. 362) haec sunt: *ad Trojam cum misi ad defendendam Graeciam*, itemque ceteri poetae¹²³). Creberrime contra orationis pedestris scriptores hoc modo locuti sunt. Ac primum quidem consentaneum est, quorum verborum supina ne declinarenter esset impedimentum, eorum gerundia vel gerundiva locum obtinuisse. Sic visendi causa venire, ire etc. legitur Cic. Tim. 1. Tusc. V. 3. 9. Verr. V. 26. 66. Caes. Civ. I. 69. Gall. VI. 13, Sall. Cat. 61. Liv. I. 31. 2; XXI. 26. 5, XXII.

121) Prisc. (sic.) de Gener. p. 1315 Putsch.: „hoc interest inter amandum et amatum, quod amandum necessitatem significat, amatum *initiationem* ad amorem.“ Is locus Prisciani sententiae VIII. 9. §. 45. sq. repugnans videtur esse corruptus. Quid enim sibi vult illa *initiatio*? Nec quod alii proposuerunt (cf. Valla I. 23, Saturn. VIII. 6. ext.) *imitationem* proba. Nescio an sit scribendum „*incitationem*“, quo vocabulo forsitan ille grammaticus consilium supino denotari significaverit.

122) *Ambutandi causa venire* ap. Cic. de Div. 1.5 significat *se conferre eo, ubi sit ambulandum*.

123) In promptu est Lucret. 3. 833: *ad conflagrandum venientibus* Undique Poenis. cf. Ennii fragm. ed. Hessel. 320 ap. Lact. I. 11.

33. 4; IX. 46, 9; Nep. Dio X. 1. Suet. Cal. 43, Nero 34, Oct. 93, Tib. 12. — Vell. II. 99. Plin. II. Ep. 3. 8; IX. 46, 9. Tac. Ann. I. 5, IV. 51, XIV. 8, XV. 10. Hist. V. 22. — Val. Max. II. 5. 2. Gell. II. 2; XVIII. 10; XIX. 8. —

Discendi aut visendi causa — transmittant Cic. Rep. I. 3. 6. Illud ib. I. 10. 6. — Sui exposcendi gratia missos Nep. Hann. VII. 6. Ita deprecere Liv. II. 13. 7; XXII. 33. 3; arcere Liv. II. 50. 4; 53. 1, III. 5. 3 in gerundio aut gerundivo posita sunt. —

§. 44. Jam de scriptorum usu exponamus. Cicero et Varro¹²⁴⁾ utramque constructionem aequabiliter adhibuerunt. Sic ille, qui supinum *salutatam* septies usurpavit, *salutandi causa venire* dixit Timae. 1., ad Att. VI. 2. 1. XIII. 9. 1. Fin. I. 5. 14¹²⁵⁾, qui bis sup. *spectatum* habet, de Harusp. resp. 12. 24: — *spectandi causa* — *accesserit*, quamquam hoc verbum cum supino junctum esse non videtur. (de orat. I. 56: accedere ad consulendum.) Idem *proficisci ad dormiendum* de Div. II. 58. 119; nec saepius supinum ejus verbi posuit. Pro supino *inquisitum*, quod bis habet, altera constructione usus est II. act. Verr. 1. 6. 16 et 2. 56. 138. Pro *deprecatum ire*, quod supra indicavi, idem ad Fam. XII. 24: quos senatus non ad pacem *deprecandam* sed ad bellum denunciandum miserat, cf. pro Sest. 35, 76. Idem qui supinum *spoliatum* semel adhibuit, dixit Verr. 4. 45. 101: *ad spoliandum fanum immittere* cf. pro Fontejo X. 20. Eandem ob causam commemorandi sunt hi loci: pro Cael. XV. 36: *juventus natandi causa venit*; de Rep. VI. 11. 11: *ad quam oppugnandam venis* (A. oppugnandum). —

Horum verborum *supina ipse quidem non usurpavit sed alii*: Verr. V. 62. 161: *speculandi causa missum*; ib. I. 5. 15: *ad audiendum convenit*. In Pison. XV. 34: *mei capitis servandi causa* — *Italia tota convenit*, quo loco supinum non fuisset aptum, cf. §. 43. — De div. I. 46: *exisse ominis capiendi causa*. Saepe dixit *ad accusandum descendere*, ut pro Mur. 28, pro Sest. 41. 88. — Descendendi verbum nusquam cum supino junctum reperi.

Horum denique verborum *supina apud nullum scriptorem inveni*: cum in hortos — *commentandi causa venissemus*: Cael. II. 7. cf. de Div. I. 41. — quum se Syracusas *otiandi*, — non *nogotiandi causa* contulisset de Off. III. 14. 58. — quum *obsignandi causa venissem* II. act. Verr. 1. 19. 50. — *jurandi causa* ad aras accedere (cf. init. §.) pro Balbo V. 12. — belli *parandi causa* profecti ad Att. 8. 14. med. Se Pompeji *conveniendi causa* divertisse Massiliam Phil. 13. 6. cf. Hirt. ap. Cic. ad Att. XV. 1. 3. Me quasi *prosequendi sui causa* Romam — venire: ad Att. 13. 25. 2. — *Ad complectendum* conservatorem suum progredi: in Pison. 22, 52. — qui ad Brutum *obsidione liberandum* profectus est: Phil. V. 18. —

§. 45. Caesar et Hirtius gerundia et gerundiva supinis praetulerunt et aliorum verborum et quod memoratu dignum est aliquot eorum quoque quae ad rem militarem describendam arcessebantur. Caesar enim nec multa posuit supina nec ea ipsa saepe adhibuit. Nam praeter *nocitum*, *spoliatum*, *datum* in infin. fut. pass. structura posita haec tantum habet: *pabulatum* quater, *rogatum*

124) cf. de R. R. II. 11. 3 et 11; I. 68; II. 6. 5; I. 25, I. 2, 9; L. L. p. 66 med., Fragm. 231 August. de Civ. Dei VI. 9.

125) In Epist. Matii ad Fam. XI. 28. 7.

et *oratum* ter, *frumentatum* bis, semel haec: *postulatum*, *gratulatum*, *nuptum*, *oppugnatum* et quod addendum est §. 19: *questum* Gall. I. 37. *Hirtius* unum inf. fut. pass. *actum iri* posuit, praeterea *frumentatum* quater, *oratum* et *pabulatum* bis; *praedatum*, *aquatam*, *efflagitatum* semel. Contra *pabulandi causa* progredi Caes. G. VII. 14. cf. Civ. I. 80 et III. 76, *Hirt. Afr.* 24; *praedandi causa* venire, mitti etc., Caes. (qui nusquam habet *praedatum*) Gall. II. 17. et 24; IV. 9; V. 19, Civ. I. 20 et 81. *Hirt. Afr.* 68. *Oppugnandi sui causa* venisse: Caes. G. V. 53. cf. I. 44. Civ. I. 14, *Bell. Alex.* 3 et 18. Pro *lignatum*, *speculatum*, *exploratum*, quae neuter movendi verbis adjecit, legitur: *lignandi causa* progredi Caes. Gall. 7. 14. Civ. 3. 76, *Hirt. Afr.* 24; *speculandi causa* venire Gall. I. 47. *sp. gratia* remissi B. Gall. 8. 4, *Afr.* 35, *ad castra exploranda* proficisci: Caes. Civ. 2. 24 cf. 3. 38. Ita ad *deprecandum*, *hiemandi gratia*, *bellandi causa*, alia permulta saepe reperiuntur, supinum ejusmodi nullum. —

Contra Sallustius et Nepos supina crebrius posuerunt quam gerundia et gerundiva, ut et paucissima verba utroque modo construerent, velut *rogare* Sall. Jug. 29 fin. (*rogatum* ib. 77.), sed diversa significatione, *defendere* Nep. Tim. 4. 2 (*defensum* Hann. 6. 1.), et pro supinis aliorum usu tritis raro gerundiis vel gerundivis uterentur, ut Sall. Cat. 61 (*spoliare*), Jug. 59 (*oppugnare*), 61 (*hiemare*). Nep. Alc. X. 3 (*interficere*); id. Phoc. II. 10 (*recuperare*), nec multi reperiuntur loci, in quibus verba, quorum supina ne a ceteris quidem scriptoribus videntur esse usurpata, altera illa constructione cum verbis motum significantibus sint copulata, ut Sall. Jug. 61 colloqui, Cat. 18. 5 obtinere; Nep. Alc. 4. 3 dicere; ib. deportare. —

§. 46. Livius, qui utraque constructione saepe est usus, cum aliorum verborum tum eorum quae sint ad rem militarem referenda, praetulit supina; aliorum et plurium quidem gerundia vel gerundiva ad hoc dicendi genus adhibuit. Sic pro *frumentatum*, quod novies, *pabulatum*, quod duodecies, *lignatum*, quod sexies posuit, nusquam dixit: *ad frumentandum*, *pabulandum*, *lignandum*. — *Praedatum* tricies, *gerund.* sexies, *speculatum* undecies, semel *ad speculandum* missis 38. 16. 6; *sciscitatum* quinquies, semel dimissi *ad sciscitandum* 3. 18. 12; *exploratum* decies, *gerund.* quater; *gratulatum* decies, *gerund.* semel 44, 46, 9; *oppugnatum* octies, *gerund.* quinquies; *questum* sexies, *gerund.* bis 33, 29, 6 et 39, 46, 9; *comissatum* quinquies, *precatum* bis, eorundem verborum gerundia nusquam habet. —

Pro his supinis raro usurpatis pariter altera constructione usus est: *aqutum* (semel) *Gerund.* 31. 42, 4. *Spectatum* (bis), *Ger.* 28. 38. 8. *Percunctatum* (bis) *Ger.* 21. 18. 1. *Quaesitum* (semel), *Ger.* X. 29. 18. *Consultum* (semel), *Ger.* I. 32. 9. Saepius *ad petendum* quam *petitum* dixit¹²⁵⁾. *Populatum* et *depopulatum* supina nullo loco sunt certa scriptura munita cf. §. 16. v., contra *ad populandum venire* 3. 22. 3; 22, 21, 3, gerundiva 3, 5, 2 et 21, 43, 2; *ad depopulandum* 40, 49, 1; 23, 26, 7¹²⁶⁾, gerundiva: 9, 38, 2; 2, 48, 4. Nec sup. *disceptatum* tutum est, cf. §. 15. v. *captatum*; *Gerund.* quater legitur. —

¹²⁵⁾ *res repetitum* ter, *ad res repetendas* missi, al. sexies reperitur

¹²⁶⁾ Nec alii hujus verbi supinum usurparunt. Ad regionem depopulandum mitti: Caes. Gall. 6. 30. cf. 7. 64.

Nusquam supina, quae alii scriptores usurpaverunt, horum verborum habet, quorum gerundia vel gerundiva eam movendi verbis addidisse locis indicatis intelligitur: *cognoscere* 39, 27. 1; *consultare* 9, 9, 12; *deliberare* 45, 36. 10, *expostulare* (verbi simplicis supinum rep.) 21, 25. 5 et 22, 33, 4; *sedare* 3, 50, 12, *deprecari* 3, 58, 1 et 38, 9, 3; *mercari* 4, 52, 5; *sacrificare* 42, 42, 1; *defendere* 37, 32, 3; *rapere* 1. 9. 10; *dedere* 9. 1. 3. —

Restat, ut afferam gerundia vel gerundiva eorum verborum, quorum supina in *tam* exeuntia nemo, quod sciam, usurpavit, a Livio verbis motum significantibus subjecta: v. *colloquendi* 31. 46. 41, *suadendi* et *dissuadendi* 34, 1, 4; 43, 16, 8; 45, 36, 1; *inspiciendi* 21, 6, 3; *suffragandi* 38, 38, 8; *satisfaciendi* 42, 44, 4; *opem ferendi* 7. 11. 7; *liberandi* 35. 33. 8; *parandi* 2, 9, 6; *comparandi* 38, 12, 7; *sumendi* 2, 5, 8; *deprehendendi* 2, 4, 7; *inferendi* 3, 8, 4; *cogendi* 1, 48, 3; *comprimendi* 1, 60, 1; *concitandi* 1, 59, 12; *sollicitandi* 2, 22, 3; *revocandi* 3, 60, 7; *turbandi* 22, 18, 10; *intercedendi* 45, 21, 7. —

§. 47. Atque ut jam ad ceteros scriptores veniam, Tacitus hac constructione crebrius usus est quam supinis: Annal. I. 13: cum deprecandi causa — introisset cf. II. 42, IV. 26, 36 et 73, XII. 10, XIV. 39, XVI. 10; Hist. II. 10 et 40 et 68, IV. 28. Idem praepositionem super accessit Ann. XV. 5: *missurum* legatos — *super petenda Armenia et firmanda pace*. Praeterea dativum gerundivi posuit Ann. 6. 43: *reddendae dominationi venisse*; ib. 15, 10: quos *visendis hostium copiis praemisera*¹²⁷⁾. Genetivum addidit, ut sit *causa* vel *nomine* supplendum: Annal. 2. 59: *Aegyptum proficiscitur cognoscendae antiquitatis*, cf. Nipperd. —

Jam Valerius Maximus gerundia et gerundiva ita anteposuit supinis, ut haec aspernaretur quum Liviana assumeret, velut I. 6. 3: *cujus rei explorandae gratia* — *legati missi* (Liv. V. 15: *missi sciscitatum oratores*); I. 6. 9: *speculandi gratia cum paucis egredi* (Liv. XXVII. 26: *quin imus — exploratum*); V. 1. 1: *ad gratulandum sibi Prusian — venire* (Liv. XLV. 44: *gratulatum etc.*). Antemisit praepositionem propter III. 2. 9: *propter auspicia repetenda in urbem proficiscente*¹²⁸⁾. Livius VIII. 30, a quo haec quoque petivit, scripsit: *ad auspiciam repetendum*. Ceteris locis Valerii Maximi omissis de aliis scriptoribus dicam. Et Vellejus quidem, Suetonius, Quintilianus, Petronius, alii hanc constructionem supinis anteposuerunt, cf. §. 26 et Vell. II. 19 et 31. Suet. Cal. 12, Otho 3, Caes. 32, Nero 15, Claud. 9 et 24, Titus 5, Galba 14, Octav. 94. — Quintil. I. 10, 48; IV. 1. 7; IX. 3. 12: Unde eousque processum est, ut — *visuros* (Lips. *visores conj.*) ad *videndum* *missos* idem auctor (Sallustius est intell.) dixerit. — Petron. 94; 97; 140. — Seneca philos. participium futuri non solum supino sed etiam huic dicendi generi videtur praetulisse; id quod fecit Curtius¹²⁹⁾. Plinius minor supinum evitavit, quum diceret: *venire ad aliquem salutandum*:

127) Cum his confero Ovid. Met. 6. 441: *me visendae mitte sorori*. Tertull. Apol. 16 p. 176 *templum adisset — spectandis arcanis*. Supino vix locus fuisset Tac. Hist. 3. 32 fin.: *is balineas abluendo cruori petiit*, et multo minus Annal. 15, 8: *in: rapit exercitum trans montem Taurum recipiendis*, ut ferebat, *Tigranocertis*.

128) cf. Arnob. I. 60: *propter quas in mundum venerat faciendas*

129) Gerund. v. III. 7 et 12: V. 3.

IV. Ep. 13. 3; X. 57 bis cf. II. 20. 10; II. 3. 8; IV. 29. 1. Florus (cf. II. 16, IV. 6.), Justinus (cf. I. 9; II. 12. al.), Frontinus¹³⁰), Macrobius¹³¹), Arnobius neutra constructione crebro sunt usi; Appulejus¹³²) denique et Dictys¹³³) supinum multo saepius posuerunt. —

Haec de gerundiis et gerundivis. Reliquum est mihi de iis, quae consilium post movendi verba objective significant, exponenti, ut dicam

3. de nonnullis **substantivis**, quae fere sunt et verbalia et abstracta.

§. 48. Primum igitur ex iis, quae in *us* terminantur praeter locos Plautinum: *ad mercatum mittere* et Varronianum: *ad pastum prodire*, jam a Ruddimanno II. p. 257. 77. allatos commemoro Macr. Sat. I. 16. 34: *ad mercatum legesque accipiendas Romam venirent*, v. Appul. Met. VIII. 169, Petron. 101. — Gell. II. 29: *in pastum profecti*, Macr. Sat. I. 17. 41: *ad pastum propellitur*. Cum his vix componenda sunt haec: Suet Nero XI.: *anusque matronas recepit ad lusum*; neque enim recipere lusum dicuntur nisi colludentes; Verg. Aen. VI. 108: *ire ad conspectum cari genitoris*. — Appul. Met. IV. 83: *ad conspectum deae Veneris navigabant* cf. V. 90¹³⁴). At verbi conspiciendi supinum nec usquam reperitur nec, si reperiretur, illorum locorum sententiae conveniret. Idem dicendum est de loco Taciteo Annal. XI. 32: *ire in complexum patris pergerent*, et sententia translata Senecae Epist. VI. 1. 9: *ire in complexum*, itemque de Ovidianis: Rem. Am. 668: *venit in amplexus*; Fasti IV. 171: *in amplexum* — *venere*; ib. II. 180: *hujus in amplexus* — *eat* v. Met. XI. 228. — Ibid. VII. 616: — *sub amplexus Aeginae isse* cf. Fast. VI. 548. — Multo magis ad supinorum rationem accedunt Tac. Hist. III. 70: *Cornelium misit cum mandatis et questu, quod*. — Quo loco ne *questum* poneretur, ea quae addita sunt *cum mandatis* non prohibebant, cf. supra cap. VII. fin. —

§. 49. Proxima sunt substantiva verbalia in *io* exeuntia, ut *ultio*, quod vocabulum Augusti et Tiberii temporibus nondum fuit in usu. Petron. 17: *ultionis causa huc venisse*; id. 132: *ad ultionem decurrit* cf. Suet. Claud. 29, Flor. I. 22. (II. 6.): *In ultionem patris missus*¹³⁵). — Caes. G. IV. 11: *aguationis causa procedere*; ib. V. 38: *qui lignationis munitioisque causa in silvas discessissent*. Livius, qui v. depopulandi supino videtur abstinuisse, cf. §. 16 *populari*, haec habet 43. 4: *ad depopulationem profecti*, quod substantivum nusquam a Caesare positum primus Cicero usurpavit. — Hic Verr. IV. 18. 47: *ad tuam laudationem missa*¹³⁶) cf. ib. II. 2. 18. 45. — Dictys VI. 8: *in*

130) cf. Strat. II. 12. 1 *ad quiescendum dimisit* cum iis, quae Dictys dixit: *quietum abire*; cf. II. 5. 47; II. 11. 1; II. 5. 29; I. 5. 28.

131) cf. Sat. II. 3. 10; III. 16. 14; I. 16. 30.

132) cf. Met. 9. 195; 4. 8 et 76 Apol. 451.

133) cf. II. 9 et 10 et 14 et 39, III. 17, IV. 19.

134) Prorsus sejungenda sunt: *in conspectum venire et prodire*, ubi supinum jam propter passivam significationem excluditur; qui enim in conspectum prodit, ita prodit, ut conspiciatur. Pro illo apud Valerium Maximum et alios *in conspectu venire* invenitur, ut *in complexu venire* cf. Madvig. ad Cic. de Fin. V. 30. 92, Kempf ad Val. Max. IX. 11. 1, Dederich. ad Dictyn. I. 10.

135) Tacitus semper utitur supino cf. §. 19.

136) cf. laudatum — *venire* §. 15.

quorum *inquisitionem profectus*; id VI. 13 et 15 *ad inq. prof.*¹³⁷⁾ Liv. 45, 33, 3: undique partim *ad gratulationem*, partim *ad spectaculum contracta* multitudine¹³⁸⁾. Hyginus et *venatum exire* dixit et *in venationem exire*: fab. 186¹³⁹⁾. Dictys I. 5. *ascensionem properare* pro ascendere pr. posuit¹⁴⁰⁾ Cic. Phil. X. 6. 12: *Alter advolarat subito ad direptionem pestemque sociorum*, quocum confero Flor. I. 6. 12: *ad direptionem vocari*¹⁴¹⁾. Illi quidem loco supinum et propter sententiam et adjecti alterius substantivi causa parum esset accomodatum. Aliis locis ut Trajani ap. Plin. X. Epist. 52: *proficisci ad comparationem* frumenti; Val. Max. III. 7. 7: ad causae *dictionem* vocatus; Senecae Epist. III. 5. 3: *ire in cogitationem* jubet: verborum, a quibus substantivorum illorum origo repetitur, supina in usu fuisse non videntur. Alia ratio est Cic. ad Quint. II. 13. 2: vereor, ne — *ad accusationem veniat*, ubi si dixisset *accusatum veniat*, sententia prorsus alia exstitisset. Nec Quintil. IV. 2. 15 pro *ad petitionem descendere* petitem ponere poterat, quod hoc non ita dicebatur, ut esset *munus* supplendum. — Cic. de or. I. 7. 28: *quum in ambulationem ventum esset* idem est, quod *quum ambulari esset coeptum*. Macr. Sat. II. 4. 27: *venitque in advocationem*¹⁴²⁾ interpretandum est: *ut esset advocatus*. Loco denique Festi v. piscina: *natum et exercitationis causa venit populus*, supinum excluditur propter significationem passivam.

§. 50. Tertium substantivorum verbalium genus a posterioribus demum formatum¹⁴³⁾ ad hanc constructionem adhibitum cognoscitur his locis: Frontini Strat. II. 5. 11: Carthaginenses tanquam in adiutorium *exierunt*. Valer. Max. I. 5. Ext. 2: in adiutorium eorum sese *mittere*¹⁴⁴⁾.

Postremo alia quaedam substantiva quodammodo possunt conferri. Cic. de Div. I. 30. 62: *ad somnum proficisci* cf. cubitum, dormitum ire. Plauti Stich. 4. 2. 15: tum *venias* vasa lautum non *ad coenam* dico, cf. *coenatum venire*. Sic *ad coenam ire* apud Terentium v. Klotz. in thes. v. ire A. I. — Liv. 40. 57. 3: *ad praedam* opulentissimae gentis *ire* cf. *praedatum ire*. — Flor. I. 1: *ad spectaculum venire* cf. *spectatum venire*. — Val. Max. VI. 7. 1: cum *ad stuprum iret* cf. *meridiatum, fututum ire*. — Plauti Trin. III. 3. 4: *ire in matrimonium* cf. *nuptum ire*. — Quint. VI. 4. 13: *in rixam non ibimus* cf. §. 23. 3. f. — Cicero: *in consilium ire* cf. *consiliatum surgere* (Dictys). *In suffragium ire* cf. §. 23. 3. c. — Cic. ad Att. 14. 3. 1: *ad frumentum profecti*. — Caes. Civ. I. 54 fin.: qui *frumenti causa processerant*. — Hirt. Afr. 61: *frumenti gratia mitti* cf. *frumentatum proficisci, mittere*. — Liv. 27. 27. 3: *pabuli aut lignorum causa progressos* cf. *pabulatum progredi*. Taciti Ann. XI. 26: *sacrificii gratia Ostiam proficisceretur*, cf. *sacrificatum ire*. Sic

137) cf. sup. inquisitum §. 18.

138) cf. supin. gratatum §. 16 et spectatum §. 15.

139) Differt loc. Capitol. Anton. Phil. 4: *in venationes pergere* propter numerum pluralivum.

140) de properandi verbo cum supino juncto cf. §. 30.

141) direptum iri. Cic.

142) Cum hoc comparari possunt Justin. II. 15: *in legationem proficiscitur*; Varro L. L.

V. 75. *ite in conventionem*.

143) Primus videtur Asinius Pollio usurpasse. 306 §. 606.

144) Hygini fab. 96. „ut eum adiutorium Danais mitteret“ nescio an *in adiutorium* sit scribendum. De *adjutum mittere* cf. §. 15.

subsidio ire (Pompej.) et *in subsidium ire* (Cic.), *venire, proficisci auxilio* (Nep.) *vocare* aliquem *auxilio* etc., cf. §. 23. 3. e. — Extremum locum obtineant Ovidiana: *ibimus in poenas* Met. V. 668. cf. *punitum ire*. — *In litem issent* Fast. 6. 89. cf. §. 23. 3. f. — *In mea nunc demens crimina, fassus, eo*: Amor. II. 4. 4. cf. *criminatorum venire*. — *Ire ad solacia* Met. VI. 413. cf. §. 23. 3. e. — *Conanti per laudes ire tuorum* Fast. I. 15. —

Eodem modo alii poetae sunt locuti. —

II.

Exponitur, quomodo post verba movendi consilium subjective significetur.

Hoc fit aut singulis vocabulis aut enunciatis.

1. De singulis vocabulis.

§. 51. Hoc loco in grammaticis tantummodo commemorari solent participia futuri activi; nescio an sint addenda participia praesentis activi, alia quaedam adjectiva, pauca substantiva verbalia in *tor* terminata. — Nam haec omnia quamquam a supinis multo longius distant quam infinitivi et gerundia, quod, ut hoc utar, is, qui dicitur proficisci nunciaturus¹⁴⁵), proprie in eo esse dicitur, ut nunciet, qui nancians, id ipsum jam prope facere, qui speculator mitti, consilio exsequendo ita intentus esse, ut eo tanquam officii partes (Lebensberuf) contineri videantur: non sunt tamen hoc loco praetermittenda, quum quorundam vocabulorum origines et declinatus in animis eorum, qui dicant scribantque, quasi obliterari constet, ut scriptoribus, qui illa nomina, imprimis participia fut. act. verbis movendi adjunxerint, ea aliquoties certe supinorum rationi ita congruere esse visa arbitrer, ut nullo discrimine ponerent.

§. 52. Atque de participio fut. act. primum videamus. Id¹⁴⁶) nusquam, quod sciam, a poetis scenicis et scriptoribus rusticis antiquioribus in hoc dicendi genere usurpatum primum videtur C. Gracchus posuisse apud Gell. XI. 10. 4: *qui prodeunt dissuasuri, ne*, bis Sallustius fragm. inc. 111. ap. Donat. ad Ter. Hec. V. 1. 33: *qui prohibitori venerant*; hist. fragm. II. 18. ap. Priscian. X. 2: *quos advorsum multi — volentes occurrere, falsum filium arguituri*. (nec tamen occurrendi verbum cum supino copulatum reperi); semel Hirtius Afr. 25: *alios adjuturus proficisceretur*¹⁴⁷). Ex Caesaris et Ciceronis¹⁴⁸) libris nullum locum

145) Multis locis ne comparari quidem cum supino potest, velut Verg. Aen. II. 408: et *sese medium injecit periturus* in agmen cf. ib. II. 511. 675, IX. 400 et 554, X. 881, XI. 856; Ovid. Met. VI. 586: *sed fasque nefasque Confusura ruit*; ib. XI. 696: *quoniam periturus abibas*. — Juvenal. VII. 117: *surgis tu pallidus Ajax dicturus*. —

146) De usu participii hujus recte judicavit Ferd. Schultzius lat. Sprachlehre §. 426, minus probantur, quae sunt apud Zumptium §. 668 et Putschium (lat. Gr.) 1854. —

147) Incertus est locus bell. Hisp. 18. —

148) pro Balbo II. §. 5 *isse possessurum* pro *isse possessum* in cod. Stephani scriptum est.

afferre possum, Livianos perpaucos: X. 26. 7: *venerunt legionem — oppugnaturi*; VIII. 26. 1: *sineret se circumvehi — loca depopulaturum* v. Drak., sed dubito fueritne conventurum huic loco supinum propter verbum circumvehendi. Similem scrupulum movent hi loci: III. 60, 8; XXIII. 1. 5; XXVI. 12. 14; XXXVI. 14, 6; XXXIX. 54, 6; XLIV. 35, 23, Epit. 109. —

Nec Suetonius saepe hoc modo locutus est: Caes. 82: *quasi aliquid rogaturus propius accessit*. (hoc quasi supino quoque additum esse ostendi supra §. 36. cf. adnot. 151.) item alio quodam loco: *procurritque quasi praecipitaturus se in Tiberim*¹⁴⁹). Id. Vitell. 16: *ut legatos — mitterent — pacem petituos*. Nec saepius Petronius cf. cap. 22 et 140, Valerius Maximus VII. 4. 2: *familiarum suum ad patrem misit indicaturum*, quemadmodum — et *quaesiturum*, quidnam¹⁵⁰ — cf. II. 4. 5. — Frontin. Strat. I. 4, 6: *legati — venissent acturi de pace* cf. I. 2. 7. III. 6. 6. — Gellius 17. 21: *in Italiam venit, bellum — facturum* cf. 15. 20. Florus I. 13. 18: *qui — civitatem — vindicaturus veniebat*. — Justin. III. 3. 11: *ad oraculum — proficisci consulturum*. — Crebrius quam supinum, rarius quam gerundium posuit Tacitus, hist. II. 53: *redire omnes Bononiam consiliaturi* (consultaturi, consulturi al.); ib. III. 68: *ut*¹⁵¹ *in aede — positurus insignia — domumque fratris petituus discessit*. — Ann. II. 46: *misitque legatos — oratuos auxilium* cf. hist. IV. 36. — Ann. II. 58: *miserat memoratuos*, cf. IV. 46. — Hist. III. 20: *lixas — mittit copias adlaturos*. Nonnunquam cum aliis locutionibus connexuit: Hist. I. 83: *neque ut affectus vestros — accenderem — neque ut — cohortarer, sed veni postulaturus*. — Ann. XIV. 8: *si ad visendum venisset, refotam nunciaret: sin facinus patraturus etc.* — Plinius minor, qui semel supino est usus, dixit: VII. Epist. 4. 4: *cum — dormiturus me recepissem*; X. Epist. 30: *si qua legatio — venisset, urbem petitura*; ib. X. 33: *mittas architectum dispecturum*. Paneg. LII. 1: *tu delubra non nisi adoraturus intras*¹⁵². Vellejus, qui nusquam supinum posuit, II. 123 dixit: *reliqua belli patratum misisset*. Senecae duos locos in promptu habeo: de Benef. 2. 7 et Epist. 119. 5. — Inprimis hac constructione usus est Curtius, qui participium fut. act. non in hoc solum dicendi genere suo modo usurpavit collocavitque cf. Muetzell. ad III. 2. 10 et III. 3. 19. — VII. 14: *proficisci nunciaturi*, VIII. 13: *ad regem descenderunt*¹⁵³ *veniam petituus*, VIII. 10. cf. IV. 13. med., V. 5, VII. 5 et 10, VIII. 1 et 2 bis, 6 et 8 et 13, IX. 1 et 8, X. 8¹⁵⁴.

Vinctae orationis haec sunt: Ovid. Metam. VI. 476: *ut eat visura sororem*. Fast. IV. 713: *veniet terras visura*. cf. Met. IX. 460. — Fast. VI. 597: *filia carpento patrios initura penates Ibat per* — Fast. IV. 908: *Flamen in — lucum — Ibat Exta canis flammis, exta daturus ovis*. — Met. IX. 337: *venerat — latura coronas*. — Met. IV. 98: *venit — leaena — depositura sitim in unda* (cf. potum) Ib. XIV. 343: *exierat — fixurus apros*. —

149) neutrum quidem verbum cum supino conjunctum reperi.

150) apud Liv. I. 54, quem secutus est, haec sunt: ex suis unum sciscitatum mittit.

151) hoc ut cum supino nusquam concurrens, sed cf. §. 36.

152) *introire* certe cum supino coniungitur.

153) hoc verbum supinum comitari non videtur.

154) Muetzell ad 3. 3. 9 affert. Ammian. Marcell. 26. 8. p. 378: *Arinthaemum — occurrurum hostibus misit*.

Propert. V. (IV.) 4. 6: *poturas ire* jubebat ovis. Similiter Phaedrus V. 5. 26, si recte coniecit Desbillonius. —

§. 53. Participium praesentis temporis supini vicibus aliquo modo fungens duas res quasi uno temporis momento esse factas significat. Eo nonnulli historici haud raro et poetae epici usi sunt, ut Liv. 23. 6. 6: *missos — postulant*, id. I. 22. 6: *quid petentes venerit*, cf. III. 18. 3; V. 33. 2; XXII. 20. 9, Florus I. 37 (III. 3.) et II. 34 (IV. 21.): *misere legatos — petentes*. cf. Dictys II. 47 et V. 10, Hygini fab. 126, Justin. 31. 7, qui saepius ita locutus est. — Verg. Aen. II. 518: *ibant orantes veniam*, Liv. 21. 6. 2: *legati missi — auxilium orantes*, id. 25. 13. 2, cf. 8. 1. 7; 24. 9. 1; 25. 22. fin.: *venerunt querentes simul orantesque* cf. §. 37. v. VI. — Tac. hist. IV. 60: *misere legatos veniam — orantes*. — Verg. Aen. II. 114: *Eurypylum scitantem oracula Phoebi mittimus*, cf. §. 16. *scitatum*. — Curt. VI. 19. 24 Muetz.: *praemisit indicantes*. Sic Livius II. 63. 7: *populantes ire*, cui simillimum est

§. 54. adjectivum in *bundus* terminatum: cum *populabundus* *isset* Liv. 3. 3. 10 et 25. 14. 11, cf. interpr. ad 3. 47. 3 et 34. 48. 1, Sueton. Galba 19, Gell. XI. 15 etc. — Alia ejusmodi vocabula a participiis ducta, quae cum movendi verbis juncta sunt, a supinorum ratione abhorrent, ut *concionabundum* circumire, *praedabundum* venire et pervenire: in quibus omnibus nihil inest nisi praesentis temporis significatio. — Contra cum illis, quae supra commemoravi supinis similia *orantes* mitti, *petentes* venire, al. comparari licet: cum omnium candidatorum more circum forum supplex populo ire cogeretur: Val. Max. IV. 5. 4. —

§. 55. Restant substantiva aliquot a poetis maxime hoc modo usurpata: mittitur infestus alter speculator in hostes: Ovid. Amor. I. 9. 17, quocum confero Verg. Aen. XII. 349: *castra ut Danaum speculator adiret*. — Nec venio Grajas *veluti* spectator ad urbes Ovid. Her. XV. 33. — Pugnatur in adversas ire natator aquas. id. Rem. Am. 122. — Certior ad Circen ultor venisset Ulixes id. Met. 14. 290. — Ultorem misit aprum. ib. 8. 28. — Orationis pedestris unum locum affero: ut precatores secum ad Achillem veniant Dictys 3. 20. —

2. De enunciationibus.

§. 56. Verba movendi quum enunciationes conjunctioni ut subjectas habent adjunctas, in aliorum, ut faciendi, imperandi, al. verborum rationem incidunt, ut non miremur omni tempore et a quovis scriptore illud dicendi genus esse adhibitum. Apud Plautum tamen, Terentium, Sallustium, Nepotem et apud quosdam scriptores, qui extremo literarum Latinarum tempore fuerunt, supina saepius posita sunt. — Enunciationes relativas, quae a plurimis quidem pedestris orationis scriptoribus non minus saepe quam illae, de quibus supra dixi¹⁵⁵),

155) Utraque constructio uno loco est Liv. IX. 4. 2: *legatos mittunt, qui — peterent, si pacem non impetrarent, ut provocarent ad pugnam*. Enunciatio relativa nonnunquam videtur supervacanea, ut Liv. 25. 22. 2: *legatos ad consules mittunt, qui nunciarent, ut* — Hanc scripturam a Gronovio ad VIII. 23. 1 tentatam Duker. similibus locis defendit. —

cum movendi verbis componuntur, poetae perraro admiserunt¹⁵⁶⁾. Utraeque a supinis quomodo differant, anquirentibus primum succurrit, aliud esse brevissimo dicendi genere, aliud longiore uti verborum continuatione: deinde vim quandam, qua quid statim effectum iri significetur, in his enunciatis posse illam quidem nonnunquam intelligi, nec tamen necessarie statuendam aut naturae eorum vindicandam, in supinis includi ut propriam et peculiarem. Sed jam ad singulos locos transeamus. In quibus afferendis id egi, ut et usum scriptorum designarem et ei, qui quaestionem supra §. 24. a me tentatam magis quam institutam aggressurus sit, exemplorum copiam suppeditarem. Omnia indicare et longum est nec necessarium videtur. Primum afferam (α) eos locos, ex quibus et enunciatorum illorum et supinorum usum eidem placuisse scriptori cognoscatur; deinde (β) ejusmodi locos, ex quibus hoc dicendi genus quosdam scriptores elegisse intelligatur, quum eorundem verborum supina apud alios essent in usu; tum (γ) eos, in quibus verba aut conjunctioni ut aut pronomini relativo sint subjecta, quorum supina equidem apud nullum scriptorem invenerim.

§. 57. (α) Plauti Merc. III. 4. 74: eo ut *salutem*, Truc. III. 1. 2: ire — ut *depromerem*. Epid. I. 2. 54: Eamus — ut hunc diem luculente *habeamus*; Pers. II. 3. 7: me misit, ut *mercarer*; Pseud. IV. 7. 55: hoc argentum ut mihi *dares*? (misit). — Terent. Phorm. V. 6. 46: ut *quaererem*; Liv. III. 50. 15: qui *quaerent*; Varro R. R. III. 17. 4: surgit¹⁵⁷⁾ ut *gratularetur*; Cic. ad Att. XI. 6. 7: profectum — ut *deprecaretur*; id. ad Fam. III. 8. 4: ut *gratias agerent*; Cic. Phil. II. 41: descenderunt, ut *salutarent*, id. Brut. 22. 87: venisse, ut eum *admonerent* (et adducerent); Liv. V. 35. 4: qui — *peterent*, misere, cf. Dictys 4. 8, Liv. 21. 23. 1: qui *specularentur* cf. Curt. VIII. 11. — Nep. Hann. II. 2: venerunt, qui *explorarent*, cf. Them. VII. 2, Dat. XI. 2. — Caes. G. I. 34: mittere, qui *postularent* cf. IV. 16; Hygini fab. 39: qui *rogarent*. — Liv. XXII. 11. 5: misit, qui *nunciaret*. cf. 25. 15. 1; X. 11. 2: qui *denunciarent*; Cic. ad Fam. V. 2. 8: misi, qui *agerent*.

§. 58. (β) Plauti Stich. II. 2. 67. praecurri, ut *nunciarem* cf. Amph. I. 1. 40 et 131. — Caes. G. V. 10. venerunt, qui *nunciarent* cf. IV. 12. Cic. ad Att. XV. 13. 4, Phil. VI. 2, pro Cluent. VII. 21; Serv. ad Cic. ad Fam. IV. 12. 2. — Tac. Ann. XIV. 6, Hist. I. 56; III. 13; Appul. Met. X. 213 et 218. — Cic. Phil. XIV. 1: qui *denunciarent* cf. Tac. Ann. XV. 61, Curt. III. 1, VIII. 13. — Cic. II. Verr. 2. 26. 64: qui *commemoraret*. — Nep. Alc. X. 1: qui *certiorem faceret*; Frontin. Strat. II. 2. 14: qui *indicaret*. — Plauti Merc. II. 3. 51: ut *mandata tradam*; Nep. Hann. VII. 2: qui *gratias agerent*. — Terent. Heaut. II. 2. 37: ibo intro, ut *videam* cf. Plauti Merc. IV. 1. 23. — Caes. Gall. I. 15: qui *videant*. — Hirt. Alex. 47: ut *consulerem*; Cic. Tusc. I. 17: ut *cognosceret* cf. Appul. Flor. IV. 19, Caes. Gall. V. 57. quo loco gerundiva addita sunt. — Caes. Gall. I. 21: qui *cognoscerent* misit. — Tac. Ann. XII. 49: ut *consuleret*; Curt. VIII. 12: qui *consuleret* cf. Justin.

156) Hi loci mihi in promptu sunt: Afran. ap. Fest. p. 277. Müll.: missa sum hunc quae cursum cohibeam, Verg. Aen. VIII. 10: mittitur — qui petat auxilium. — Ovid. Met. XV. 643: quique petant ventis — litora mittunt. — Id. Fast. III. 855: mittitur ad tripodas certa qui sorte reportet. — Ex prosae scriptoribus Varro hac constructione videtur abstinuisse.

157) hoc verbum Dictys saltem cum supino conjunxit.

II. 15. 4. — Val. Max. IX. 9. 2: — ut *specularetur*. — Cic. de Div. II. 66. 135: *emisisse*, qui *quaerent*, cf. Tusc. II. 17. 41; ut *quaerent*: Hygini fab. 127; qui *exquirent*: Cic. Off. II. 7. 25; *inquirent*: Appul. Met. VII. 135. — Tac. hist. II. 33: qui *sciscitarentur*. — Caes. Civ. I. 17: mittit, qui *petant* atque *orent*, cf. Nep. Phoc. III. 2, Hann. XII. 2, Curt. V. 3. med. — Tac. Ann. III. 47: ut *spectaret*; ib. II. 47: qui *spectaret*. — Nep. Hann. IX. 1: ut *consideraret*. — Terent. Ad. IV. 4. 23: ut *purgem* me; ib. I. 4. 13: ut *absolvam*. — Caes. Civ. I. 22: ut *defenderet*. — Nep. Them. VIII. 2: miserunt, qui *accusarent*; Liv. 25, 22, 10: *quererentur* cf. Ovid. Fast. V. 233; Tac. Ann. 15. 60: *conquererentur*. — Liv. I. 38. 2: missi, ut *dederetis*, Liv. V. 27. 11: qui *dederent* cf. Tac. Hist. I. 68; Inscr. Orell. 4819: ut *caperet*. — Sall. Cat. 27: praemisisse, qui *initium belli facerent* cf. Tac. Ann. VI. 33; Caes. civ. II. 55: ut *haberet*; Hirt. Al. 29: qui *prohiberent*; Caes. Gall. I. 50: quae *oppugnaret*; Nep. Them. III. 4: qui *occuparent*; Caes. Gall. IV. 11: qui *agerent*. — Terent. Eun. II. 3. 72: ut — *ducam* (sc. eo) ib. IV. 7. 38: ut *adducam*; Caes. Gall. II. 2: qui *deduceret*. — Cic. II. agr. 16. 41: qui *recuperaret*. —

§. 59. (γ) Hic primum commemorandi sunt loci, in quibus verba continentur supina formandi facultate, ut videtur, destituta: Ter. Heaut. I. 1. 18: *ibo*, ut *visam*, cf. Plauti Aul. I. 1. 26, Ovid. Met. I. 95; Tac. Ann. XV. 60; Appul. Flor. IV. 22; Tac. Ann. XV. 21: mittebant, qui *viserent*. — Varro. L. L. V. p. 129. extr. *pueros in ludos mittunt, ut discant*; Appul. de dogm. Plat. I. 569. 571 (?): ut *geometriam disceret* est profectus, quibuscum compono ab eodem scriptore dicta: *astrologiam* — *ivit petitum*. — Plauti Rud. II. 7. 28: *abeo* — ut *edormiscam* *crapulam*. — Tac. Ann. VI. 31: *missis*, qui *reposerent*. —

Praeterea: Inc. trag. ap. Fest. p. 265. M. Ribb. 83. p. 209: *ibo*, ut *latebras* — *rimet*; Varro R. R. I. 69. 2: ut *requirent*; Cic. ad Att. VII. 2. 5: ut *perspiceres*, — cf. Hirt. Afr. 35; Varro L. L. V. 73. — Terent. Eun. V. 3. 13: ut *sciam*, cf. Plauti Aul. IV. 10. 72, Pseud. IV. 7. 17. — Plauti Amph. V. 1. 17: *accurro*, ut *sciscam*, cf. Pacuv. N. sonunt Ribb. 214; Tac. Ann. I. 61: ut *scrutaretur*, cf. II. 24: qui *scr.*: Cic. off. II. 7. 25. — Cic. ad Att. IX. 11. in.: qui *pervestigarent*. — Plauti Poen. IV. 2. 98: *ibo*, ut *memorem*. — Terent. Andr. II. 2. 18: ut *dicerem* cf. Phorm. IV. 2. 2. — Cic. Phil. I. 5: qui *diceret* cf. Sall. Jug. 13, Caes. G. V. 1., VII. 10., Civ. I. 3, Liv. 21. 9. 3. — Plauti Poen. I. 1. 66: ut *perdoceamus*; Cic. ad Att. IX. 7. 2: qui *demonstraret*; Arnob. II. 73: qui *ostenderet*, — *monstraret*, *avocaret*. — Bell. Hisp. 22: ut *referrent*; Tac. Ann. I. 14: qui *deferrent* — *solarentur*. — Tac. hist. IV. 20: qui *exponeret*. — Cic. ad Att. II. 4. 3: ut *concionaretur*. — Plauti Trin. V. 2. 48: ut *evocem*; Suet. Vesp. 15: qui *revocaret*, cf. Hygini fab. 36; Bell. Gall. VIII. 50: ut *appellaret*; Tac. Ann. II. 2: qui *accirent* cf. Appul. Flor. 3. 16. — Tac. hist. IV. 24: qui *conciarent*; bell. Gall. VIII. 12: qui *elicerent*. — Hygini fab. 109: qui *pollicerentur*; Liv. 21. 23. 1: qui *conciliaret* cf. Tac. hist. 2. 58; Cic. ad Att. XIII. 51. 2: qui *invitaret*. — Tac. de or. 6: ut *commendet*; Caes. Gall. IV. 22: qui *excusarent*; Tac. Ann. XIII. 14: ut *ejuraret*. — Sall. Ing. XI: ut *disceptarent*; Tac. Ann. XIII. 37: qui *expostularent*; Curt. IV. 2: qui *compellerent*; Justin. II. 15. 3: qui *monerent*; Liv. II. 37. 8: qui *juberent*; Nep. Them. VI. 4: qui *vetarent*; Ter. Hec. III. 3. 24: ut *celaret*. — Plauti Men. II. 2. 36: *eamus*, ut *prandeamus*; Pompon. Bon. N. operati v. 133: *votum ut solveret*. — Hirt. Afr. 8: ut *curaret*; Caes. Gall.

III. 11: qui curret; Tac. Ann. II. 47: qui refoveret; Cic. Fin. 3. 3. 10: ut auferrem; Tac. Ann. XVI. 2: qui adveherent cf. Appul. Apol. 478; Ter. Ad. IV. 5. 19: ut traducerent; Liv. I. 29. 1: qui traducerent; Hygini fab. 4: qui adducerent. Appul. Met. 8. 167: qui reducerent; Plauti Cas. III. 3. 27: ut subducam; ib. II. 8. 76: condiam; Aul. 4. 8. 12: condam. — Liv. V. 38. 2: qui ferrent, cf. Hygini fab. 36.; Plauti Curc. II. 3. 86: ut consignemus; Arnob. II. 63: ut liberaret; Attius Ribb. 124. ut integrem, cf. 398 N. bulga; Varro fragm. 307: ut adderem; Ovid. Met. 3. 389: ut injiceret; Tac. hist. IV. 15: qui sociaret; id. Ann. III. 47: ut componeret; Nep. Hann. VII. 7: quae comprehenderent; Liv. I. 37. 1: qui conjicerent. — Attius 315. N. sartores: ut sariat. — Caes. G. II. 17: qui locum deligant; Plauti Capt. IV. 4. 11: ut conveniam; Caes. G. V. 10: ut persequerentur; Ovid. Met. 8. 147: ut laniaret; Hygini fab. 89: qui vexarent; Cic. Phil. 8. 6: qui intercurrerent; Caes. Civ. I. 78: qui carperet; Ovid. Fast. VI. 335: ut inciperet, Caes. Gall. I. 49: qui perterrerent; ib. I. 24: qui sustineret cf. Civ. II. 26. — Caes. Gall. II. 11: qui moraretur; Liv. IV. 18. 4: qui — aggrederetur. — Hirt. Afr. 78. qui — occurrerent. — Tac. Ann. 16. 5: qui maturaret. —

Ern. Lud. Richter.

von Oetz 1858 bis Oetz 1857

Kistor Abschnitt

Allgemeine Lehrveranstaltung

Der Lehrplan hat mit dem Beginn der vorjährigen Schuljahrs
wesentliche Veränderungen erfahren, indem derselbe nach den Bestimmungen des
Königl. Minist. d. G., U. u. Medic. - Anstalt vom 7. Januar 1858 abgeändert
worden ist. In der Allgemeinen Lehrveranstaltung nach Verlauf eines Jahres noch nicht
beendet worden, welche besondere Rücksicht der Einwirkung durch die Unregelmäßig-
ungen des Lehrplans bedingt hat. Eine jedoch nicht allein auswechsellähmende
denn bei der geringen Zahl der Deutschen Studenten in Sexta die meisten Schüler
dieser Klasse im Deutschen das nicht leisten, was sie leisten sollen, und dass
stetig nicht leisten können, wenn nicht entweder die Vorlesungsgegenstände
latinisch-gelehrtere, größere Aufmerksamkeit, schärfere und gründliche, wie
Vorlesung im Lateinischen, Französischen, Naturgeschichte u. A. die zum nächsten
Lehrjahre ihren Schülern lassen, oder, was jedoch das Beste wäre,
den Gymnasien die Mittel gewährt werden, Vorlesungsgegenstände oder wenigstens
eine Vorlesungsgegenstände, eine Schilke, einzuschicken. Bisher hat unter zehn in
Sexta eingeschriebenen Schülern kaum einer der Vorlesungsgegenstände erachtet,
welche in der Verfügung vom 24. Oktober 1857 als Form für die Aufnahme einer